

VÅGA MINNAS

EN FILM AV EWA CEDERSTAM

PRODUCERAD AV MANTARAY FILM | SAMARBETE MED AVANTON PRODUCTIONS OCH SVERIGES TELEVISION. PRODUCENT STINA GARDELL
KLIPP KAJSÅ GRANDELL FOTO MATTIAS HÖGBERG & MARTINA IVERUS MUSIK MARTIN LANDQUIST REGI EWA CEDERSTAM
UTVECKLAD MED STÖD AV EU MEDIA | SAMPRODUKTION MED SVERIGES TELEVISION. PROJEKTLEDARE CHARLOTTE HELLSTRÖM & LILLA NILSSON OCH YLE. IKKA VEHKALAHTI MED STÖD AV SVENSKA FILMINSTITUTET. FILMKONSULENT TOVETORBJÖRNSSON. FINSKA FILMFONDEN. MIA HAAVISTO & ELINA KIVIHALME
AVEK. TIMO KORHONEN. NORDISK FILM & TV FOND. KAROLINA LIDIN. FILM I STOCKHOLM. KONSULENTER JOAKIM BLENDULF & LUF ANDERSSON GREEK. FILM I DALARNA. MALIN LAGERGREN OCH KONSTNÄRSNÄMNDEN. DISTRIBUTION FOLKETS BIO

MANTARAY FILM | Aika ryhtiön | HELM FILM | YLE | AVEK | FILM I DALARNA | FILM I STOCKHOLM | FOLKETS BIO

WWW.MANTARAYFILM.SE WWW.FOLKETS.BIO.SE

VÅGA MINNAS

EN FILM AV EWA CEDERSTAM

”Det har gått 25 år och det är så lite jag kommer ihåg.
Jag minns inte polisförhöret och jag minns inte heller rättegången.
Och jag har aldrig pratat med mina föräldrar om våldtäkten.
Men den finns alltid där ändå.”

Så säger Ewa Cederstam i *Våga minnas*. Varje dag lever hon med det som hände. Hon är alltid i rörelse. Går aldrig ensam. Cyklar nästan jämt. Inte bara för att ingen ska hinna ikapp henne, att hon ska vara onåbar. Utan för att hon instinktivt måste vara fri. På språng. För att minnena inte ska komma tillbaka.

Hon har gjort sina ordentliga försök att göra upp med det som hänt. Hon gjorde först filmen *Kvinnans plats*. En film om kvinnor som utsatts för övergrepp. Ewa ställde frågan: ”Vad händer med minnet av en våldtäkt?” Hon filmade brottsplatser. ”Och vad händer med platsen där det hände?” Hon fortsatte sedan att göra intervjuer med förövarna, med våldtäktsmännen i fängelserna, hon sökte svaret på varför de gjort det de

gjort. Hon försökte förstå vilka mekanismer som ligger bakom en våldtäkt.

”Som filmare har jag under många år berättat andras historier. Men en dag insåg jag att det inte längre är möjligt att gå runt min egen berättelse längre. Jag måste ta in mig själv i det här sökandet, våga minnas för att på något vis bli fri och kunna gå vidare.”

I *Våga minnas* rekonstruerar bland annat Ewa sin historia tillsammans med en polis.

– Och då, om inte förr, inser jag vilken skuld jag lagt på mig själv. Att jag tänker att jag borde kunnat göra något för att förhindra våldtäkten. Att jag var en ofullständig människa som inte lyckades fly, ta mig därifrån.

Den främmande mannen lyckades tysta hennes försök att slå sig fri. I den sekunden förlorade hon mycket mer än rätten till sin kropp och sin egen vilja. Hon förlorade tron på sig själv. Som den fria kvinna hon trodde att hon var. Ewa var 18 år gammal då det hände. Hon hade tagit studenten och just flyttat hemifrån till sin första egna lägenhet.

Ewa fortsätter:

– Övergrep och ämnet våldtäkt är så laddat, så känsligt. Alla säger att jag är modig som träder fram. Offer pratar inte. Men vad beror det på? I ett hyfsat demokratiskt fritt samhälle?

Jag vill berätta om hur det är att leva vidare; efter våldtäkten. Hur blir man en fri människa när man blivit fråntagen sin självkänsla? Sin självklarhet?

Och jag ville veta vad min familj och mina vänner minns av våldtäkten. Hur de drabbats av min historia, vad de burit av mitt öde. Hur tänker de?

Som bästa vännen Aziza säger: ”Jag klarar inte av det där ljudet när jag hör hur han knäpper upp byxorna”. Eller Ewas mamma som bryter ihop över skulden att inte ha funnits där för sitt barn: ”Om jag inte pratade om det så trodde jag att du kanske inte tänkte på det”. Eller Annika som jagats av samma våldtäktsman kvällen innan, men som slapp undan med blotta förskräckelsen: ”Jag har tänkt på dig så mycket genom åren och undrat hur du mår”.

Våga minnas är inte bara en film som handlar om huruvida man kan bli fri eller inte. Den visar också hur ett övergrepp påverkar alla runtomkring. Hur våra liv påverkar varandra. Allt går runt, och de som skyddar är också offer, för evigt påverkade och indragna i en händelse som de får bära.

För kanske känner vi någon som blivit utsatt för övergrepp. Ofta sopar vi det under mattan. Vi vill hjälpa, men förmår inte. Eller vet inte hur.

Ewa Cederstam säger:

– Varför kan vi prata om hur det känns att bryta ett ben, men inte om psykisk sjukdom? Varför kan vi prata om misshandel, men inte om våldtäkt?

”Det är mycket möjligt att man inte kan bli fri. Att jag får bära mitt minne. Men nu har jag vågat börja glänta på locket, och jag tror att det betyder att jag inte kommer att stänga det helt igen. Vi måste börja prata om vad som händer oss. Det är vi som är samhället.”

Ewa Cederstam är fotograf och dokumentärfilmare. Utbildad filmfotograf vid DI 1996-1999 och har en Master i filmregi, Filmhögskolan i Göteborg 2006-2008. Hon har arbetat som fotograf på en mängd dokumentär- och spelfilmer. Ewa Cederstam har tidigare bland annat gjort filmerna *Kvinnans plats* och *Fast eller Flytande*.

REGI Ewa Cederstam
KLIPP..... Kajsa Grandell
FOTO Martina Iverus Mattias Högberg
PRODUCENT Stina Gardell
MUSIK..... Martin Landquist

POSTPRODUKTION Theflock
LJUDDDESIGN Janne Laine
LÅNGD 73 minuter
FORMAT HD
DISTRIBUTION..... Folkets Bio

Visningar i samarbete med Våra Gårdar och Unga Klara

Producerad av Mantaray Film i samproduktion med Avanton Productions och Sveriges Television
Med stöd av Svenska Filminstitutet, Finska Filminstitutet, AVEK, Yle, Nordisk Film & TV Fond, EU Media, Konstnärnämnden,
Film i Stockholm och Film i Dalarna